

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6iea una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postela c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 59.

Brasiovu, 23. Iuliu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Diet'a Transilvaniei.

CUVENTULU EPISCOPULUI SIAGUN 'A
din siedinti'a dietala din 15/27. Iuliu 1863.

Inalta casa! Inainte cu 11 dile mi-am fostu luat libertate de a me insinua pentru o motiune de respunsu in forma de adresa la pren. rescriptu regescu alu Mai. Sale, ce ni s'au proceitu in siedinti'a dietala din 16. Iuliu a. c.

Inalt'a casa a binevoitu a incuviinti'a insinuatiunea mea. Astadi e tempulu acel'a, candu dupa ordinea dilei am se facu motiunea acest'a. Sciti Dloru! ca ne sta inainte o problema mar6tia, o problema grandioasa, pentru-ca ni-au venitu in partene inceputulu verificarei, inceputulu re'noirei edificiului constitutionalu alu patriei n6stre. Eu voiu pe scurtu, dar' cu atat'a mai completu si lamuritu, a me esprim'a cu cuvintele marelui barbatu de statu romanu Cicerone in privinti'a problemei n6stre, si dicu, ca problem'a n6stra este, a verific'a, a re'noi si a intineri constitutiunea cea avitica a patriei n6stre dupa cerintiele tempului de fa6ia; prin urmare problem'a n6stra este, a edific'a: „templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici, caput urbis, aram sociorum, portum omnium gentium, sedem ab universo populo transilvaniensi, concessam uni ordini.“ Inse p6te fi. ca cineva va gandi, cumu ne putemu noi apuc'a de repararea, de verificarea constitutiunei celei vechi a patriei n6stre? Dupa-ce suntemu in mediuloculu unei furtune, ce se ivesce si s'au ivitu de vr'o cativa ani inc6ce pe orizontulu politicu alu patriei. Cumu putemu se ne apucamu de o astufelu de intreprindere mare, candu ne aflamu in mediuloculu unoru nuori infricosiati, ce s'au latitu asupr'a cerului politicu alu patriei; cumu putemu se mai gandimu la o reparare, la o re'noire a edificiului constitutionalu alu patriei, candu constitutiunea vechia a patriei se afla tocmai intr'unu astufelu de periculu, c'a si o naia in mediuloculu valuriloru unui oceanu mare. La antai'a privire s'aru ved6, ca intr'o asemenea obiectiune aru fi ceva, aceea adica, ce s'aru pot6 dice, ca are o fiintia mare si tare. Toti suntemu, Dloru! fiii unei'a si aceleiasi mame, ai unei patrii. Caci se afla pareri feliurite, acest'a inca nu nimesce fiinti'a adeverului si fiinti'a pusetiunei n6stre celei adeverate. Eu, Dloru! sum petrnsu de aceea, ca se urmamu dupa vocea patriei, dupa vocea intereselor n6stre celoru de t6te dilele; se urmamu dupa vocea Imperatului si Marelui nostru Principe si se ne apucamu de lucrare cu devis'a: recta tueri viribus unitis! si inainte, Dloru! inante! acest'a se ne fia devis'a cea de capetenia! Inainte, Domniloru! pentruca lucrandu noi cu unu patriotismu curatu generalu, pentruca lucrandu noi cu o judecata defecata, cu unu caracteru corectu si nepetatu, vomu inaint'a, si toti aceia, cari inca se indoiescu a lu'a parte cu noi dimpreuna la intreprinderea faptei acesteia — fatale asi'a dicundu — mane poimane ei vomu ved6, ca impreuna cu noi voru lucr'a. — Un'a e maic'a, Domniloru! si toti suntemu fiii aceleia, si nu e cu potintia, c'a se fia cineva care aru lucr'a in contr'a vointiei maicei sale.

Ce se atinge de mine, Dloru! me rogu odata pentru totudeun'a, se nu me judecati nici dupa nationalitatea, nici dupa religiunea, de carea me tienu, ci se me judecati dupa patri'a mea si patriotismulu meu, si mi voiu d'a t6ta silinti'a, c'a cu totu prilegiulu c'a unu patriotu se me aretu nepetatu. De aceea multiamescu provedintiei ceresci, carea a desceptatu in Maiestatea S'a Imperatulu si Marele nostru Principe acele convictiuni si acele tendintie, care noi prealamuritu le aflamu in chartiele Mai. Sale serbatoresce emise dela 20. Oct. 1860 pana la 15. Juniu 1863. Santu e Dloru! si de totu santu aceea, ce dice Mai. S'a Imperatulu in manifestulu seu din 20. Oct. 1860, ca adica candu s'a suitu pe tronulu protoparintiloru sei, n'au aflatu pace, n'au aflatu ordine buna, nu numai in tierile sale ereditarie de dincolo si dinc6ce de Leitha, ci asi'a dicundu mai t6ta Europ'a a fostu turbure. Si fiinduca dupa natur'a starei de atunci, ceea ce pe scurtu se p6te esprime, ca adica amu fostu intr'unu resbelu intestinu, n'a potutu Mai. S'a mai intieptiesce se lucre, decatu se concentreze t6ta puterea gubernarei in manile Sale, si fara partinire de natiuni si fara cautare la religiuni socotindu-ne, precumu au avutu totu dreptulu de a ne socoti, c'a pre supusii Sei, au enunciatu tocmai candu t6ta puterea a concentrat'o in manile Sale, ide'a cea mar6tia si principiulu ce-lu cerea spiritulu seculului, adica principiulu egalitatii.

Subtu astufelu de gubernare centralistica, precumu sciti toti, Dloru! s'au desvoltatu elementele unoru institutiuni comune organice, ce taia nu numai in vieti'a unei clase din societate, ci in t6te clasele, din care consta unu statu, o ti6ra si provincia. — Spiritele cu ajutorulu lui Dumnedieu s'au asediatu, si Mai. S'a vedindu, ca pop6rele Sale se asiediara cu gandurile si convingerile loru politice, voi se introduca o gubernare tignita pentru toti, pentru mari si mici, pentru bogati si seraci, va se dica pentru toti factorii unui statu. Inse, Dloru! fiinduca lucrurile maniloru omenesci nu potu fi duravere pentru totudeun'a in form'a loru, ci esenti'a lucruriloru maniloru omenesci p6te reman6, dar' form'a adeseori debuie se se schimbe; astufelu vedemu ca a lucratu si monarchulu si Marele nostru Principe in politic'a, in diplomati'a S'a fa6ia cu tierile si provinciile Sale; caci in manifestulu Seu din 20. Octobre 1860 promite, ca totu in diu'a aceea va emite pop6reloru Sale nisce legi fundamentale, pe care apoi are se se baseze in forma constitutionala dreptulu tieriloru in mare si in micu. De aceea, d6ca vomu lu'a in consideratiune diplom'a Mai. Sale din 20. Oct. 1860, vomu afl'a intrens'a, ca antaiu Mai. S'a se dechiara inaintea tieriloru si provinciiloru Sale, ba inaintea Europei intregi, ca va se fia unu Imperatu constitutionalu, redica form'a monarchica din tierile Sale de preste Leitha, le da constitutiune, redica pentru tierile Sale dinc6ce de Leitha gubernarea absolutistica si dela indereptu constitutiunea avitica, cea vechia, — dar apoi inca si o alta constitutiune, a trei'a prochiama Mai. S'a, care constitutiune se lege in forma adeverata t6te provincie si tierile Sale pe bas'a sanctiunei pragmatice. Acest'a surprinde pre mai multi; pre mine inse, c'a pre unu Ardeleanu, nu me surprinde; caci in sanctiunea

pragmatica subscrisa pentru Ardealu sta lamuritu, ca Ardealu sta in legatura indisolubila si inseparabila faia cu celelalte provincie si tieri ale Mai. Sale. Cumu am spus mai inainte, form'a inseparabilitatii, legatur'a aceea, ce era intre tier'a noastra si celelalte tieri s'a redicatu prin constitutiunea data in 20. Oct. 1860, adica prin diploma, si respicata prin punctulu alu doilea alu aceleia, form'a se schimba si i se da o forma noua. In privinti'a formei acestei noue convingerea mea, ceea-ce nu e nici o ivire momentana, merge intr'acolo, ca form'a legaturii, ce era pan' acumu intre Ardealu si celelalte provincie si tieri ale Mai. Sale a fostu imperfecta, pentruca in fiintia altumintea a fostu, decumu sta in forma. Acumu inse Imperatulu, precumu insusi dice in rescriptulu din 15. Juniu a. c., are o politica deschisa, liberala. Aceea face, ce gandesc, si ce gandesc aceea si face, si asiá imbraca legatur'a acést'a din sanctiunea pragmatica, unde sta, ca Ardealulu, patri'a noastra, e intr'o legatura indisolubila si indivisibila faia cu celelalte provincie si tieri, intr'o forma noua si o hotaresce lamuritu, dar' earasi form'a acést'a noua o bazeza pe mai multe adevveri, care nu se potu trage la indoieía. — Adevveru este impregiurarea acést'a, ca starea Europei intregi a luatú alta faia. Vedemu, ca tóte gubernelle concentréza puterea lorú fizica si finansiara astufelu, cá se fia in stare a intempiná ori ce felu de casu. Candu Imperatulu si Marele nostru Principe in tipulu acést'a se descopere catra noi, atunci noi nu potemu spre folosulu nostru dice, ca convictiunea acést'a politica nu aru fi folositóre indeobste pentru noi si pentru dinastia s'a si pentru celelalte tieri, cu care suntemu in legatura indisolubila si indivisibila; ci trebuie se cunošcemu, déca seimu miscarile cele-ce s'au aretatu in lume, ca este in interesulu nostru, si obstescu si particularu, cá form'a acést'a noua a unui pasagiu din sanctiunea pragmatica se se asiedie astufelu, cá se avemu pace; caci fara pace nu potemu trai, nu potemu face nimicu (Bravo! din tóte partile.) Inse-mi va dice cineva, ca eu prin acést'a vatemu constitutiunea vechea a patriei, eu vréu „tabula rasa“, eu nu vréu se sciu nimicu de dreptulu istoricu. Aceast'a aru fi o presupunere. cu totulu ne'ntemeiata, despre mine, ca adica eu vréu se facu tabula rasa, ca nu voiu se sciu nimicu despre dreptulu istoricu. — Nu asiá! Nu me indoiescu, ca Dvostra m'ati intielesu la inceputulu cuventulu meu, unde am disu, ca problem'a noastra e, a revificá constitutiunea cea vechea, a re'noi si repará edificiulu constitutionalu alu patriei noastre. (Bravo! din tóte partile.)

Prin acést'a m'am mentuitu de ori ce obiectiuni netemeinice in punctulu acést'a. Mai. S'a dara in urm'a diplomei Sale din 20. Oct. 1860 ni a restituita constitutiunea vechea avitica, inse cu schimburi, ce se afla in punctulu II. din acésta diploma; va se dica, Mai. S'a ne lasa constitutiunea noastra cea vechea, dar poftesce cá se se observeze elementele institutiunilorú comune organice, ce s'au desvoltatu pana astadi si au venitu la valóre, si poftesce apoi, cá obiectele acestea se se petracteze dupa alta constitutiune generala, carea sta in legatura cu form'a constitutiunei tieriei noastre, in legatura cu celelalte tieri, si asiá ne chiama Mai. S'a la dieta, inse vedemu, ca nu pe bas'a unei legi electorale, ce s'aru fi adusu constitutionalmente, va se dica, n'a luatú Mai. S'a nici o lege electorala din constitutiunea de mai nainte, de esemplu art. dietalu XI. din a. 1791, ci ni-a octroatu o lege noua electorala. Aci regimulu Mai. Sale, dupa convingerea mea patriotica, n'a facutu alt'a, decatu a luatú de indreptare si de punctu de manecare pentru o lege electorala ad hoc desvoltarea elementelorú institutiunilorú comune organice, de 15 ani incóce pana astadi, va se dica, regimulu Mai. Sale a fostu silitu a face o lege electorala pentru diet'a acést'a, pentru-cá constitutiunea cea vechea se se introducea ear' in viétia, o lege electorala se aduca, carea se multiamésca tóta tier'a. Mai multu despre obiectulu acést'a nu cutediú a vorbi, cá se nu vatemu marimea cuvintelorú Mai. Sale din rescriptulu Seu imperatescu.

Astufelu ne-amu adunatu, Dloru! astufelu ne chiamamu adi reprezentantii tieriei Ardealului.

Problem'a noastra asiá dara este: a re'noi, a repará si a amplificá astufelu edificiulu constitutionalu alu patriei, incatu tóte popórele ardelene se incapa intre'nsulu (Bravo! din tóte partile), se fia templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici, caput urbis, ara sociorum, portus omnium gentium, sedes ab universo populo transilvaniensi concessa uni ordini. (Bravo!) Cumu vomu incepe, Dloru! lucrarea noastra? Amu auditu cuventulu imperatescu in rescriptulu Seu; toti suntemu convinsi de convingerile acelea maretie, care ni le-a vestitu Mai. S'a.

Eu gandescú, ca implinescu datoría cea mai santa, candu 'mi iau libertate a propune inaltei case, cá se binevoiesca a hotari unu respunsu potrivitú cuprinsulu hartiei imperatesci din 15. Juniu 1863, ce ni s'a cetitu noua cá reprezentantilorú tieriei in 16. Juliu a. c., si se binevoiesca totu-deodata a decide, cá respunsulu acést'a se se faca in form'a unei adrese. Asiá dara, Dloru! astufelu se incepemu lucrarea noastra. Spre acestu sfarsitu am onóre a prociti o propoziune colectiva din partea dóra a 30 membrii ai casei pentru motiunea mea, si adica propunerea colectiva: diet'a se binevoiesca a decide: (Vedi propunerea in Nr. tr.)

In sfarsitu am atatu inca se adaugu, ca cele-ce privescu la form'a si la cuprinsulu adresei componende la prén. rescriptu imperatescu, acelea-mi reservediú ale face atunci, candu obiectulu adresei se va pertractá in dieta finalmente. (Bravo!)

Sibiiu die 2. Augustu 1863. „Herm. Zeitung“ in Nr. 187 in rubric'a celorú pertractate in siedinti'a dietala sub datu 28. Juliu a. c. reproducu si in Nrii 57—8 ai Gazetei la interpelatiunea mea in acelu intielesu si tipu facuta catra maritulú Presidiu alu dietei, cá acelasiu maritu se binevoiesca atatu propunerea obiectelorú, ce dupa ordinea dilei vinu in dieta la pertractare (despre ce „Herm. Ztg.“ nu face nece amintire) catu si decisiunile dietei a le enuciá si in limb'a romana, isi adauge intre parentesu acea a s'a parere „ca acést'a si pan' acumu s'aru fi intemplatu cu fórte puine exceptiuni, si ca interpelatiunea D. canonicu N nu ar fi avutu cuventu séu temeiu nece din privinti'a portarei Presidiului, nece din cea a casei.“ Schimosirea adevverulu facuta la acestu pasagiu prin „H. Ztg.“ imi impune un'a strinsa datoria spre lamurirea adevverulu de a'mi indigitá motivele interpelatiunei susmentionate in intielesulu celu adevveratu, cá adeca vediendu eu, precumu si ceialalti reprezentanti ai nostri, cumuca dela a II. siedintia dietala incóce propunerea obiectelorú in dieta pertractande, precumu si decisiunile celorú pertractate in amendoué limbile se enuncia, numai in cea romana nu — a fara de unele ordinatiuni venite de susu in tóte trelele limbi — m'amu aflu silitu dein motivele cuprinse in protocolulu stenograficu a face acea interpelatiune si cu totu dreptulu — care interpelatiune ai nostri au priimitu-o cu bravo! éra deintre conationalii lui „H. Ztg.“ nece unulu facundu catu mai puina reflexiune la ea, de buna séma au incuviintiatu-o „qui tacet consentire videtur“. — Asia standu lucrulu me miru cu ce dreptu-mi descuviintiédia „H. Ztg.“ interpelatiunea? de nu cumuva dein obiceiú, cá se'si implinesca voi'a s'a cea buna. De e aievea asia-i poftescu se i fla de bine, éra decumva cugeta mai seriosu, cá adeca se justifice portarea presidiului — e bine — dein parte-mi se o faca si aceea, numai in tre marginile dreptatei si a bunei cuvientie, dara nu intortocandu, si schimosindu adevverulu cu dediosirea unui séu altuia, ca in acést'a intemplanu va cadé judicata de partialitate séu nesinceritate asup'r'a Domnei sale. F'ekete.

Dechiararea maghiarilorú colectiva,

adresata catra presedintele dietei.

„Suntemu afundu patrinsi de marea importantia a acei intrebatii, a careia resolvire e a se consulta prin diet'a conchiamata.

Intre acestea merita speciala atentiune inainte de tóte aceea, care tractésa fipsarea relatiunei imprumutate a deosebitelorú natiunalitati ale tieriei faia cu patri'a si catra olalta.

Noi dorimu cu sinceritate, cá egalitatea nationala, confesionala si individuala a tuturorú nationalitatilorú aflatóre in tíera si intre scestea ceea a romanilorú se se proclame si se se asecure. Cu atatu mai vertosu voimú, cá acésta se se esecuteze cu consciintia, demnitate si pe cale legala, pentruca dorinti'a uóstra cea mai mare este, cá concordia, ce a lipsitu tempu atatu de indelungatu, se se restabilese in anim'a tieriei noastre; vointi'a si poterile tuturorú civilorú patriei acesteia, ori de ce limba séu confesiune se voru tiené, se se castige pentru inaintarea binelui publicu.

Noi tienemu nu numai de possibile resolvirile susmemorate fara de sacrificarea libertatiei constitutionale a patriei, ci chiaru 'si garanti'a libertatiei noastre constitutionale o tienemu de uniculu mediulocu priintiosu, cu aplecarea caruia se póte ajunge resolvirea si securisarea intrebarilorú memorate natiunale si a altorú cestiiuni pré importante.

Cu bazele cele de 1000 ani ale constitutiunei noastre s'au derivatu la noi in timpurile mai noue deosebite institutiuni, drepturi si legi, a carorú modificare urmanda pe calea legala, inlocuirea lorú cu altele noue, séu suspingerea totala a de-

venitu o necesitate. Nimene crede si scie acésta mai bine decat noi; dar' nu mai puçinu suntemu convinsi, ca s'ar face una din cele mai periculóse incercari, candu cu modificarea cea pretinsa a institutiunilor, drepturilor si legilor nóstre se ar scutui séu dóra s'ar resturna deodata si temeliele ei (ale constitutiunii.) Aceste temelii sunt garantiile cele ne'noungiurabile ale ori-carui statu liberu; aceste temelii, si numai acestea sunt apte, de a redicá pe ele edificiulu libertatii constitutionale, alu indreptatirei egale natiunale, confesiunale si individuale. — Noi numai o astufelu de deslegare o privimu a fi indreptatita, cuvenita si salutará; ear la o deslegare contraria, dupa convictiunea nóstra, nu suntemu indreptatiti nici noi, nici altii.

Amu pecatuf' incontr'a constitutiunii si a legilor patriei nóstre, candu ne-amu ocupá locurile intr'o dieta, carea s'au fiintiatu cu vetemare esentiala a constitutiunii nóstre, asupr'a careia cele mai multe corporatiuni indreptatite la reprezentare ale patriei nóstre s'au declarat in asemenea sensu. Amu vatemá si mai greu libertatea nóstra constitutionala, candu amu participá la deslegarea cea opusa diametralmente convictiunii nóstre mai susu motivate a cestiunilor deschise. Ve rogamu pre Illustriitatea Vóstrá cu reverintia, cá se binevoiti a impartasi dietei acésta declaratiune a nóstra, cá cauzele lipsirei nóstre din dieta, in totu cuprinsulu ei, remanendu etc.

Sabiiu in 22. Iuliu 1863.

Subscrii: Toti deputatii maghiari insirati in Nr. 57, colóna 1, dela seri'a 10 incolo.

In 2. s'a defiptu proiectulu de adresa prin comitetu; inse abia la vr'o Vineri séu Luni se va luá in desbatere generala.

Chronica din afara.

Bucuresci, 28. Iuliu c. n. 1863.

Vinu a ve vorbi ceva mai tardiu despre evenemintele, cari au pusu Principatele in asia viua miscare. Spre despagubire suntu in stare de a ve spune mai ameruntu aceea, ce telegrafulu nu va transmisu. —

— Se vorbeia de catuva tempu de organizatiunea si inarmarea unei bande, compusa mai cu seama de poloni, pe tiemurele dreptu alu Dunarei. In sear'a de 13 Iuliu, o colóna de vreo 300 feciori, carii din Toultscha, cu arme, bagagia, calatorindu fara celu mai micu semnu de opositiune din partea autoritatii otomane apucá drumulu pe partea de catra Issacci'a. Dupace ajunse un'a óra departare din giurulu locurilor (localitatei) acestor'a, numit'a colóna puse in lucrare imbarcarea s'a pe unu vaporu anglicu, care o si priimi, si o debarcá pe tiemurele de'npotriva, la Rapida, pe pamentulu Principatelor Unite romane.

Scirea despre aceasta ivasiune cu armele in mana a fostu transmisa la Ismailu prin picheturi (soldati calareti) riureni si de aici la Bucuresci prin telegramu. D. colonelu Calinescu, oare se aflá pe aceste locuri cu doue companie, priimi din partea guvernului ordine, de a contrastá acestei violari flagrante a teritoriului nostru; elu s'a dusu deci, spre a urmari colón'a numita, inse polonii inaintandu au si intratu in leintrulu tierei, lasandu dearandulu inderatulu loru, Satulu-nou, Bartu, Cartolu. Deabea in 14. la 4 óre demeneati'a iau diaritá colonelulu Calinescu depre inaltimea d'Itoli'a. Soldatii nostri, carii au mersu pe o caldura tropica in 28 de óre 80 de kilometre inainte, se aflau asia de tare slabiti de oste-neala, incatu unu repausu erá neevitabilu. O intalnire se facu intre colonelulu Calinescu si Milkowski siefulu trupe; celu din urma protestá pentru intentiunile lui pacifice si aratá necesitatea care o au ei spre a esecutá trecerea (prin tíera) — I s'au respunsu, ca scopulu care'lu veneadia, ori catu de sáru se fia, nu va justificá calcarea cu armele 'n mana a unui teritoriu neutralu, si prin urmare ei se provóca a depune armele. Aceasta incunoscintiare n'avu neci unu efectu. —

Rogarile D. prefectu din Galati, care venise acolo remasera fara rezultat. D. Milkowski ajunse la colón'a s'a; dupa aceea in contra tuturor prevederiloru, in locu de a intrá in Bessarabi'a, apucá drumulu catra interiorulu Moldaviei. — Unu ordine din Bucuresci, de a intrebuintiá tóte mediulócele de impacare (invoire), spre a incungiurá (evit'a) varsarea de sange, ajunse prea tardiu; in fine nu potu impedeá o lupta facuta inevitabila din partea siefulu polonesu. Lovirea deci s'a facutu, ea puse cu unu tristu rezultat in neputintia de a se mai poté bate una suta feciori, atatu omoriti catu si vulnerati de o parte si de alt'a. —

Soldatii nostri s'au implinitu cu bravura datori'a; cu tóte ca aceste doue companie erá compuse cea mai mare parte din recruti de trei luni, si neci unulu inca nu vediu foculu neciodata. Afla inca afaru de aceast'a, ca ei avura contralup-

tatori ómeni deprinsi in art'a bellica, posedendu arme de precisiune si spriginiti de cavaleria. —

Mortii ambelor parti s'au inmormentatu unulu lenga altulu. Intr'aceea unu altu batallionu romanu, care porni din Focsiani inaintá prin Teociu si Berladu; unu altu batallionu inca porni din Jassy cá se impiedece colón'a polóna, se nu intre in padurile, care se'tendu delá Husi pana la Jassi. —

Milcowski lasandu mortii se puse in marsiu in nóptea din 16.

Dorindu de a incungiura o noua versare de sange In. S'a Prinçiuulu Domnitoriu invitá pe unu proprietariu mare asiediatu in Romani'a, D. Letinski, de a intrebuintiá cu titlulu de compatriotu influentiá s'a asupr'a D. Milcowski; acést'a incercare inca n'au avutu mai multu succesu. —

Milcowski dupace trecu Trofertiu si Gotesci in 17, gasandu podulu de peste Prutu taiatu prin ordinu intetitoriu alu guvernului, reesi a restabili earasi comunicatiunea si trecu Prutululu la Gontesci cu tóta trup'a s'a.

D. colonelu Calinescu inca trecu Prutululu dupa elu, si ajunse la satulu Rontesti, unde provóca de nou la depunerea armeloru pe D. Milcowski, dovedindui nebuni'a unei resistintie mai departe din conditiunile imposibilitatei, care i o arata concentrarea de noue corpuri de trupe. Asia dara afla siefulu Polonu cu cale a depune armele d'impreuna cu colón'a s'a, care se reduse la 194 ómeni din 263, din care erá compusa mai inainte.

Dupace se fini desarmarea, polonii bivuacara in celu mai bunu acordu cu soldatii nostri, si se vedeau cá si siefulu loru a fi obiectulu de totu feliulu de stima.

Indata dupa aceea ajunse unu ordine dela Prinçiuulu — concedatoriu, cá se se lase liberu D. Milcowski pe parol'a s'a.

Miscatu de acestu semnu de stima si recunoscundu crutiarea cea generósa, care au intrebuintiatu'o romanii in reportu catra ómenii lui, D. Milcowski s'a rogatu si i s'au acceptatu rogarea de a merge la Bucuresci, spre a esprimá acolo In. Sale, simtiemintele lui de viua gratitudine, ce s'au si facutu, si dupace D. Milcowski se re'ntórse cu D. Przelowki, comisariulu guvernului din Varsavi'a, care l'au insoçitu spre Cahoul, unde a fostu datu ordinulu, cá se fia pana un'a alta internatu cu trup'a s'a.

D. Milcowski e de statura mediolocia, indesata, fisionomia seriósa. — Soldatii lui sunt de obste vertosi, tari; sunt armati cu revolvere, portandu patrontasiu in curea peste o blusa. — Acoperirea capului amintesce cuciuma nationala.

Intre ei se afla doi italieni si patru francesi: DD. cavaleru Rivail oficeru, Rivoire jurnalistu din Lyon si D. conte de Choiseul-Gouffier, dintr'o ramura a acestei familie, etablatu in Kiew.

Amu totu dreptulu a crede, ca sunt dispositiuni, póte si luate, cá se se asiguredie re'ntórcerea loru in Turci'a. —

BANATU. Lugosiu. (Literariu.) Sub nume de Banatu se intielege acelu tienutu, care pana la marginele Ardealului, si ale Romaniei intre ap'a Dunarei, Tisei si a Muresiului se estinde pre unu teritoriu de 470 m. patr. cu 1 milionu si $\frac{1}{2}$ de locuitori, carii cea mai mare parte sunt Romani, remasitie de ale coloniilor romane, acestu tienutu romanticu daruitu dela natura cu multe feliuri de bunatati in evulu anticu, mediu, nou si in celu mai nou, a fostu campulu multoru batalie sangeróse, in acestu tienutu, poporulu romanu depre temporele romaniloru in unu modu miraveru s'a conservatu d'impreuna cu numele seu celu frumosu: Romanu, limb'a sa romana, si cu legea, cea santa adeverata crestina romana, care tóte le-au adusu din Roma dómn'a lumei; acestu tienutu are o pusatura multu favoritóre comunicatiunii eu Orientulu, si cu cea mai culta parte a lumei cu Europ'a, acésta provincia in seclii trecuti a formatu in contra Turciloru unu muru, care adeseori a frantu puterea óstei osmane pagane, si a impedeatu multu planurile Turciloru cele periculóse imperiului austriaco, si crestinetatii, cu acest tienutu in istori'a se cuprinde si unu numeru insemnatu de a-cele eveneminte, care au legatura cu istori'a Austriei, Ungariei, a Banatului Severinului (séu Romaniei mici), acarui margini Andrea alu II., regele Ungariei in 1209 le-au defiptu dela riulu: Negru séu Cerna pana la riulu: Oltu, si cu istori'a Transilvaniei, de care s'a tienutu si Banatulu Lugosiului, si a Caransiebesiului (cumu se vede din Const. aprobat. pag. 144) in unu siru bunu de ani, adeca, candu principii Ardealului gubernau acestu Banatu prin banii, carii portau titulu: banu Logosiului si alu Caransiebesiului, in tíer'a Banatului la Logosiu, Caransiebesiu, Timisióra, Mehadia, Fenu, Oravitia, si in alte locuri s'au aflatu mai multe anticuitati romane, totu

atatea monumente romane, care intereséza literatii, si care spunu apriatu, ca si in acestu tîenutu frumosu, si fructiferu au domnit Romanii, si musele cele frumóse romane. Avendu tíer'a Banatului atatea memoraveritati a trasu asupra sa atentiunea lui Franciscu Griselini, a lui Dörner, a lui Joane Heinr. Schwicker, a lui Leonhard Böhm si a altoru barbati literati si i-a stremuratu (indemnata) se se cuprinda cu istori'a lui; insemnatarea tieriei Banatului, si a istoriei ei, si pre mine m'a misicatu, cá din fontane istorice demne de credintia ajutandume cu istoriele Banatului scrise: de Griselini, de A. Treb. Laurianu, de Schwicker, de Böhm, si de altii se compunu unu conspectu scurtu alu istoriei Banatului din temporele cele vechi pana in timpul presente si d'impreuna geografi'a lui cu litere romane se le dau la lumina camu in 8 cóle, déca amatorii de sciintie istorice voru imbraciosiá cu caldura acestu opu, cá asiá pana ce se va compune o istoria completa a Banatului, se avemu in compendiu cele mai insemnate in-templari ale Banatului.

Pentru primirea prenumentiloru la acésta istorióra cu onóre sunt rogate oficiile v. eppesci diecesane romane, toti o. d. protopopi romaneseci, toti o. d. Redactori a foiloru romane publice, toti o. d. invetiatori, tóte v. r. oficie postale de espeditiune, toti o. d. notari comunali si alti iubitori de sciintie, carii voru binevoi a osteni in acésta privintia. Pretiulu unui esemplaru din acestu opusioru va fi 70 cr. v. a., dela 10 esemplare unulu se va dá premiú.

Ceialati o. Redactori a foiloru romane sunt rogati cu onóre se binevoiesca a publica acésta insciintiare si in pretiutele lorú foi.

Logosiu, 4. Iuliu 1863.

Gavrile Popu, canonicu.

I. 14209 gub. 1863 ad Nro. 4074 m. st. 1863.

Publicatiune.

Despre procedur'a in privinti'a estradarei noueloru cóle de couponi la obligatiunile pentru desarcinarea pamentului in regatele Galici'a si Lodomeri'a (teritoriulu de administratiune Lemberg si teritoriulu de administratiune Krakovia) si in ducatulú Bucovin'a.

Cu 1-ma Noembre 1863 se implinesce, adeca se esolvéza celu din urma couponu dela obligatiunile pentru desarcinarea pamentului a regatele Galici'a si Lodomeri'a (teritoriulu administrativu Lemberg si teritoriulu administrativu Krakovia) a marclui ducatu Krakovia si a ducatulú Bucovina, si asiá se arata necesitatea de a provedé aceste obligatiuni cu filere (cóle) noue de couponi.

In privinti'a estradarei acestoru noue filere de couponi se aducu la public'a cunoscentia urmatórele dispusetiuni:

1. Estradarea noueloru couponi la numitele obligatiuni pentru desarcinarea pamentului are se se inceapa cu 2. Noembre 1863;

2. fiacareia partide ei sta in voia a scóte filerele cele noue de couponi séu dela cass'a aceluí fondu pentru desarcinarea pamentului, pe care suna obligatiunea, séu dela alta cassa a verunui fondu pentru desarcinarea pamentului.

3. Déca partid'a se insinua la cass'a aceluia fondu pentru desarcinarea pamentului in originalu, si déca aceast'a va consuná cu protocólele de liquidatiune si in contra estradarei couponiloru nu se subversa nici o impedecare, cass'a va estradá couponi pe lunga adeverinti'a de percepere netimbrata si totuodata va prenotá aceast'a si pe obligatiune.

4. Déca inse partid'a voiesce a 'si scóte filerele de couponi dela cass'a unui altu fondu pentru desarcinarea pamentului decatu e acela, pe care suna obligatiunile, atunci are se produca obligatiunile originale pe lunga o consemnatiune dupa formulariulu aci alaturatu in triplo espeduita la cass'a aceluia fondu, dela care voiesce a priimi couponi. Cass'a va conferá consignatiunea cu obligatiunile, si aflandule drepte, obligatiunile le va redá partidei, earu pentru tramiteria couponiloru va recerca cass'a aceluia fondu pentru desarcinarea pamentului, dela care suntú estradate obligatiunile, si sosindu couponii, acestia ei va inmanú partidei dupa o inoita producere a obligatiuniloru originali pe lunga adeverintia de percepere, si pe lunga rebonificarea speseloru de transportu. Aceste spese se defigu pentru fiacare espeditiune pe lunga neschimbat'a tacsá funduaria de 15. cr. v. a. cu diumetate din tacs'a postale dupa pretiu demesuratu.

5. O esceptiune dela dispusetiunea premisa are inse locu atunci, candu partid'a voiesce a-si scóte filerele de couponi dela cass'a fondului pentru desarcinarea pamentului din Vien'a, si spre acestu scopu se insinua la cassa acum mentionata in restimpulu dela 1. Iuliu pana la finea lui Septembre 1863. Aceasta insinuare are se se faca pe lunga producerea obligatiuniloru originali, si alaturarea unei consignatiuni dupa formulariulu aleturatu, — si scutéce pe partida dela indatorirea de a plati taps'a de transportu in

punctu 4.) amintita. Estradarea couponiloru in urm'a insinuariloru, in restimpulu mai susu atinsu facute, se incepe cu 20. Octombre 1863. Déca inse insinuarea se face la cass'a fondului pentru desarcinarea pamentului din Vien'a numai dupa finea lui Septembre 1863, in casulu aceluí vinu de a se aplicá dispositiunile in punctu 4.) amintite.

6. In privinti'a aceluí obligatiuni pentru desarcinarea pamentului, care suntú pemnorate séu depuse la banc'a nationala priv. austr. din Viena, séu la filialele acelea si va mediuloci estradarea noueloru couponi, déca partid'a aceast'a va cereo.

7. Pentru castigarea noueloru couponi la acele obligatiuni, care se afla depuse la oficiurile judecatoresci de deposite — déca aceste oficiuri realisédia couponi la tîmpu de caducitate, — insusi acele oficiuri au de a recerca cassele respectiveloru fonduri pe lunga producerea obligatiuniloru originale, — earu in privinti'a aceluí obligatiuni judecatoresci depuse, a caroru couponi la tîmpu de caducitate se edau partidelorú, sta in voi'a respectiveloru administratori ai averiloru de a esoperá estradarea obligatiuniloru spre scopu de a face insinuarea respectiva de a scoate noui coponi.

8. Blanchetele la consignatiuni se voru estradá gratis dela cassele pentru desarcinarea pamentului.

Dela c. r. Ministeriu de Statu.

Formulariu pentru consignatiuni:

Consignatiune

despre urmatórele obligatiuni ale fondului pentru desarcinarea pamentului in in privinti'a carora se cere estradarea filerelorú noue de couponi la cass'a fondului pentru desarcinarea pamentului din

Nrulu buc.	Categori'a capitalulu	Datu	Numeru	Intestatiune	Anotatiune
a obligatiuniloru					
—	10000	1. Nov. 1853	514	Princ. Leo Sapieha	
—	—	"	928	"	
—	—	"	1023	"	
—	—	"	2119	"	
5	—	"	2224	"	
—	5000	"	211	"	
5	—	"	213216	Josefa Patkowski	
—	1000	"	8314	"	
—	—	"	9126	Carolu Kurz	
3	—	"	10222	"	
1	500	"	88	"	
—	100	"	7016	Joanu Petrinó	
—	—	"	8223	"	
3	—	"	12917	"	
1	50	"	420	"	

18. bucati in sum'a de 78,850 fl. N. N. (loculu locuintiei.)

Observatiune: 1. Pentru obligatiunile deosebiteloru fonduri de desarcinarea pamentului suntú de a se face pentru fiacare fondu deosebite consignatiuni.

2. Obligatiunile suntú dupa categori'a capitaliloru in ordine numerica de a se consigná.

3. Column'a adnotatiuniloru e de a se lasá góla.

4. In fine e de a se indicá numerulu bucatiloru si sum'a totala a obligatiuniloru. 3—3

INSCIINTIARE DE PRENUMERATIUNE

la

Gazet'a Transilvaniei si Fóiea

pentru minte, anima si literatura,
pe sem. II. an. 1863.

Exemplare se afla cu sutele; se póte prenumerá si de aici incolo; altufeliu nu va mai poté esi Gazet'a de 3 ori.

Toti cei cu restantie se grabéscá a se depura, ca acumú cere interesulu natiunei, cá se nu mai amanu ale descoperi nepasarea . . . — Comunele si cei ce uita bucurosi a plati si inseratele, ultima data su provocati, cá se platéscá dupa atatea provocari indesiertu facute. —

Cursurile la bursa in 29. Iuliu 1863 sta asiá:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 34 cr. v. a
Augsburg	—	—	110 " 75 "
London	—	—	112 " 35 "
Imprumutulu nationalu	—	—	81 " 95 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	76 " 10 "
Actiile bancului	—	—	789 " — "
" creditulu	—	—	191 " 40 "

Obligatii desarcinarii pamentului in 31. Iuliu 1863:

Bani 74. — Marfa 74.50